

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

НЕВРОЛОГИЯ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» мамандығы

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат саны - 30

Астана 2010

Авторлар:

1. А.Н. Нұрбеков - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК директоры, медицина ғылымдарының кандидаты;
2. С.Ж. Артықова - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК колледж директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары;
3. Б.Ш. Қуанышева - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК арнайы пәндер оқытушысы, мейірбике ісі бөлімінің меңгерушісі;
4. К.М. Баймағамбетова - «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК «Мейірбике ісі» пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Ш.К. Омарова—«Қарағанды мемлекеттік медицина университеті» ШЖҚ РМК неврология кафедрасының доценті, м.ғ.к.;
2. Б.М. Аймағамбетова – Қарағанды қ. Облыстық медицина орталығының жоғары санатты невропатолог дәрігері.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Қарағанды медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения**6.1 Основная литература:**

1. Детская неврология: учебник: в 2-х т. Петрухин А.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – Т.1 – 272с.; Т.2 – 560 с.
2. Нервные и психические болезни. Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2000.

6.2 Дополнительная литература:

1. Неврологические симптомы, синдромы и болезни: энциклопедический справочник. Гусев Е.И., Никифоров А.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 1184 с.
2. Неврология. Карлов В.А. – М., Медицина, 2002.
3. Неврология. Кайшибаев С.К. 1, 2 часть (рус). – Алматы, 2003.
4. Нервные болезни. Яхно Н.Н., Штульман Д.А. 1,2 том. – М., Медицина, 2001.

6.3 Средства обучения:

1. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
2. Дидактические и наглядные пособия;
3. Тестовые задания на бумажном и электронном носителях;
4. Демонстрационные учебные filmy;
5. Таблицы, планшеты, диаграммы.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания дисциплины «Неврология» и направлен на формирование у обучающегося знаний, умений и навыков по обследованию и уходу за неврологическими больными в пределах компетенции фельдшера. Обучение направлено на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию и содержание обучения.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ. Для активизации познавательной деятельности должное внимание отводится организации самостоятельной работы обучающихся.

5 Контроль планируемого результата обучения

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный и итоговый контроль. Используются разнообразные методы контроля: тестовые задания, письменная работа, устный опрос, ситуационные задачи и др. Итоговой формой контроля по данной дисциплине является зачет.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	16
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	16
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	17

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0301013 - «Фельдшер» және 0301023 - «Акушер» біліктіліктерімен 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының (бұдан әрі - МЖМБС) еңгізілуіне байланысты «Неврология» пәнін оқыту үшін жаңа үлгілік бағдарлама құру қажет болды. Нерв жүйесі аурулары және оның салдарының кең таралуы клиникалық медицинада басты орын алады. «Неврология» пәнін оқыту орта буынды медицина қызметкерін даярлауда маңызы зор, яғни фельдшер неврологиялық және психопатологиялық синдромдарды анықтап, шұғыл жағдайларда көмек көрсете алуы керек, науқасты емдеу мекемесіне жеткізуді жүзеге асыра алуы қажет.

Оқытудың негізгі міндеттері :

- неврологиялық ауруларды ерте анықтап, оларға тиімді ем қолдануды қамтамасыз ететін білім деңгейін және іскерлікті қалыптастыру;

- әртүрлі аурулары бар науқастарда пайда болатын нерв-психикалық бұзылыстарды анықтау;

- емдеу-профилактикалық шараларды кәсіптік түрде орындау;

- науқасқа нақты сараланған күтім жасауды ұйымдастыру;

- медициналық құжаттамаларды жүргізу.

«Емдеу ісі» мамандығы бойынша пәнді оқыту аса қажет, себебі фельдшер емдеу шараларында дәрігердің нағыз белсенді көмекшісі болып табылады. Оқыту үрдісі кезінде деонтология мен медициналық этикаға ерекше көңіл бөлінеді.

МЖМБС – на сәйкес «Емдеу ісі» мамандығы бойынша пәнді оқытудың жоспарланған жалпы көлемі – 30 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақ – 20 сағат;

- практикалық сабақ – 10 сағат.

Берілген үлгілік оқу бағдарламасы келесі пәндермен интеграциялауды қарастырылады: анатомия, физиология, биохимия, паталогиялық физиология, фармакология, мейірбике ісі негіздері, ішкі аурулар, балалар аурулары, хирургия.

Пәнді оқыту үшін оқу мекемелерінің кестесі бойынша теориялық, практикалық және жекеленген сабақтар өткізу қарастырылған. Білім алушылардың танып-білу қабілеттіліктерін белсендіретін оқыту үрдісін ұйымдастырудың әртүрлі формаларын қолдана отырып сабақ оқу кабинеттерінде, клиникаға дейінгі практика кабинеттерінде және сонымен бірге арнайы емдеу-профилактикалық мекемелерінде жүргізіледі.

Нәтижесінде білім алушылар қажетті білім деңгейімен қамтамасыз етіледі, нерв жүйесінің әртүрлі ауруларын нақты, саралап жүргізудің тәсілдері мен дағдыларын меңгереді.

Итоговой формой контроля по дисциплине «Неврология» является зачет. Для контроля уровня знаний используются разнообразные методы. Для полного охвата изученного учебного материала по предмету рекомендуется проведение компьютерного тестирования, решение ситуационных задач, отработка практических навыков и умений, необходимых для осуществления дифференцированного ухода за неврологическими пациентами.

3.3 Дополнения к содержанию типовой учебной программы по квалификации 0301023 - «Акушер»

В соответствии с действующим планом учебная программа по дисциплине «Неврология» изучается в полном объеме. Учитывая квалификационную характеристику акушерки, требуется внести некоторые дополнения к программе по дисциплине. Необходимо обратить внимание на особенности течения некоторых заболеваний нервной системы у беременных, на тактику акушерки в этих случаях. Профильность преподавания должна осуществляться за счет более углубленного изучения тем, которые имеют непосредственное отношение к специфике подготовки акушерки:

1. «Функциональная анатомия и физиология центральной и периферической нервной системы»

Изучается с учетом особенностей деятельности центральной нервной системы, вегетативной нервной системы при беременности, восприятием организма любых изменений внешнего мира.

2. «Клинические проявления основных неврологических синдромов»

Медицинский работник среднего звена должен распознавать особенности течения неврологических заболеваний у беременных, определять тактику ведения, оказывать доврачебную помощь при неотложных состояниях.

3. «Методика обследования неврологических больных. Современные методы диагностики в неврологии»

Использование методов обследования проводится с учетом акушерской практики. Должное внимание уделяется этическим и юридическим аспектам деятельности медицинского работника.

4. Заболевания центральной, периферической, вегетативной нервной системы, инфекционные заболевания нервной системы изучаются с учетом особенностей клинических проявлений, осложнений при беременности. Выбор лекарственных препаратов проводится с учетом срока беременности и влияния их на плод.

Тема 12. Болезни нервной системы новорожденных. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Причины перинатального поражения ЦНС, патогенез, основные клинические проявления. Первая помощь. Основные принципы обследования, лечения и ухода за детьми с патологией ЦНС.

Тема 13. Эпилептиформные синдромы. Болезнь Паркинсона. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Эпилептиформные синдромы, этиология, классификация, патогенез, клиника большого и малого эпилептических припадков. Диагностика. Эпилептический статус. Неотложная помощь при эпилептическом припадке. Основные принципы лечения и ухода за больными. Болезнь Паркинсона и акинетико-ригидный синдром. Этиопатогенез, клинические проявления, диагностика, первая помощь. Основные принципы лечения и ухода за больными.

Практическое занятие Курация пациентов, страдающих эпилепсией, болезнью Паркинсона. Сбор ведущих жалоб, анамнеза болезни, анамнеза жизни, выявление психических нарушений у больных эпилепсией, болезнью Паркинсона. Эпилептиформные синдромы, клиническая характеристика судорог при них. Мероприятия доврачебной помощи при эпилептическом припадке. Разбор историй болезней, основные принципы лечения эпилепсии. Участие в подготовке и проведении ЭЭГ, РЭГ, ЭхоЭГ, доплерографии сосудов, компьютерной томографии. Интерпретация результатов исследований. Осуществление дифференцированного ухода за больными. Соблюдение принципов медицинской этики и деонтологии.

Тема 14. Пороки развития нервной системы. Гидроцефалия: классификация, клиника, диагностика, лечение. Микроцефалия. Детский церебральный паралич. Клиника, диагностика, лечение.

Общие представления о частоте, классификация, клинические проявления гидроцефалии. Методы исследования. Первая помощь. Основные принципы лечения и ухода за больными. Микроцефалия: этиопатогенез, клиника, диагностика, лечение и уход. Классификация ДЦП, клинические проявления, методы диагностики, принципы лечения и ухода. Профилактика пороков развития ЦНС.

Тема 15. Неотложные состояния в клинике нервных болезней.

Острые нарушения мозгового кровообращения, гипертонический церебральный криз, инсульты. Клиника, течение, осложнения. Оценка функционального состояния больного. Дифференциальная диагностика неотложных состояний в клинике нервных болезней. Принципы доврачебной, неотложной помощи. Особенности дифференцированного ухода и наблюдения за больными.

Практическое занятие. Демонстрация пациентов с нарушениями мозгового кровообращения, церебральными кризами, инсультами. Транспортировка больных на каталке. Оказание первой помощи при неотложных состояниях. Исследование неврологического статуса. Оценка функционального, нервно-психического и социального статуса больного. Участие в подготовке и проведении лабораторных и инструментальных методов исследования. Интерпретация результатов. Осуществление дифференцированного ухода за больными. Мероприятия по профилактике пролежней, застойной пневмонии, мышечных контрактур, тромбозов.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Стандартта және білім беру бағдарламасында оқытудың жоспарланған нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Пәнге сәйкес ҚР ДМ қолданыстағы бұйрықтарын, қаулыларын, нұсқауларын білуде; БҚ 2. Жұмыс орнында техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтауда; БҚ 3. Науқастармен қарым-қатынас қалыптастыру үшін этикалық қағидаларды сақтауда; БҚ 4. Неврологиялық аурулар кезінде халыққа медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру ерекшеліктерін білуде; БҚ 5. Нерв жүйесі ауруларының этиологиясын, патогенезін, клиникалық белгілерін, асқынулары мен нәтижелерін білуде; БҚ 6. Неврологиялық науқастарды қазіргі кезеңге сай тексеру әдістемелерін білуде; БҚ 7. Неврологиялық науқастарды госпитализациялау көрсетімдерін білуде; БҚ 8. Нерв ауруларын емдеу және алдын алудың негізгі қағидаларын білуде; БҚ 9. Неврологиялық науқасқа күтім жасаудың ерекшеліктерін білуде; БҚ 10. Неврологиялық клиникадағы шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерге дейінгі көмек көрсету тәсілін білуде; Кәсіптік: КҚ 1. Психоневрологиялық мекемелер жұмысының ерекшеліктерін білуде; КҚ 2. Емдеу-профилактикалық мекемелерінде санитария-эпидемиологиялық режимді білуде; КҚ 3. Нерв жүйесінің ауруларына тән клиникалық симптомдар мен синдромдарды анықтай білуде; КҚ 4. Нерв жүйесінің ауруларына саралау диагностикасын жүргізуде;	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - жоғары қыртыстың қызметі туралы; - жұлынының сегментарлы-рефлекторлық қызметін; - анализаторлар қызметінің анықтамасын; - омыртқа жотасының мойын, кеуде, белсегізкөз деңгейінде пайда болатын остеохондроздың клиникалық көріністерін; - бет нерві нейропатиясының этиопатогенезі мен клиникалық көріністерін; - ОНЖ жарақаттарының клиникалық көріністерін; - жалпы ми және ошақтық симптомдарды; - вегетативті қан-тамыр дистониясы, бас сақинасы ауруларының клиникалық көрінісі туралы; - Рейно ауруларының клиникалық көрінісін; - вегетативтік криздің көрінісін; - менингококк инфекциясының этиопатогенезін және клиникалық көрінісін; - тұқым қуалайтын-дегенеретивті аурулар туралы және тұқым қуалайтын аурулардың алдын алу тәсілдерін; - жіті ми қан айналым бұзылыстарының жіктелуін -инсульттің этиопатогенезін, даму механизмін, клиникалық түрін; - жіті ми қанайналымының бұзылыстары кезіндегі зерттеу әдістерін білуі тиіс.

КҚ 5. Неврологиялық науқастарды қазіргі заманға сай тексеру тәсілдерін меңгеруде; КҚ 6. Нерв жүйесінің аурулары кезінде ересектер мен балаларға мамандандырылған медициналық жәрдем көрсете білуде; КҚ 7. Шұғыл жағдайларда дәрігерге дейінгі көмек көрсете білуде; КҚ 8. Салауатты өмір салтын насихаттауға, шылым шегуге, нашакорлыққа, ішімдікке қарсы күрес және алдын алу шараларын өткізуде; Арнайы: АҚ 1. Емдеу және алдын алу мекемелерінде емдеу-сақтау режимінің ерекшеліктерін білуде; АҚ 2. Науқастың жұқпалы ауруларды жұқтырып алмау қауіпсіздіктерін қамтамасыз етуде; АҚ 3. Ана мен бала денсаулығын қорғау, жүкті әйелдер мен гинекологиялық аурулармен ауыратын науқастарды зерттеу тәсілдерін білуде; АҚ 4. Отбасын жоспарлаудың қағидалары мен міндеттерін, контрацепция тәсілдерін білуде; АҚ 5. Неврологиялық науқастарды қарап тексерудің тәсілдерін меңгеруде; АҚ 6. Науқастарды зертханалық функционалдық және аспаптармен зерттеуге дайындай алуға; АҚ 7. Бактериологиялық зерттеу үшін материалдар алуға, оларды сақтау және жеткізу жұмыстарымен қамтамасыз етуде; АҚ 8. Неврологиялық аурулар кезінде қажетті құжаттамалардың барлық түрлерін (сырқатнама, зертханаға жолдама беру) ресімдеуде; АҚ 9. Негізгі неврологиялық аурулардың алдын алуды жүзеге асыруда құзырлы болуы қажет.	- тірек-қимыл жүйесінің бұзылуы, сезімталдылық қызметінің бұзылуы, вегетативтік жүйке жүйесінің бұзылуы және жоғарғы ми қызметінің бұзылуы кезінде неврологиялық зерттеу өткізу тәсілдерін; - науқастың танымдылық қабілетінің бұзылуларын (сезімділігінің бұзылуы: қабылдау сезімінің бұзылуы, ойлау қабілетінің бұзылуы) анықтау тәсілдерін; - неврологиялық бөлімшедегі перифериялық және вегетативтік нерв жүйесінің әртүрлі ауруларымен ауыратын науқастарға сараланған нақтылы күтім жасау тәсілдерін жүзеге асыру жолдарын; - нерв жүйесінің әртүрлі аурулары кезінде неврологиялық практикада қолданатын зерттеу тәсілдерін меңгеруді; - омыртқаның бел-сегізкөз аймағына жүргізетін рентгенологиялық зерттеуге науқасты дайындау дағдыларын; - инсультпен ауыратын науқастарда кездесетін іркілген пневмонияның, ойықжаралардың, тромбоздардың, бұлшықеттік құрысып-қалудың алдын- алуды жүргізуді; - орталық және перифериялық сал ауруларымен ауыратын науқастарға организмнің әртүрлі қызметінің қалпына келтіру мақсатында реабилитациялық шаралар өткізуді; - науқасты және оның отбасы мүшелеріне өзін-өзі күту және өзара әрекеттесіп көмек беру әдістерін үйреніп алуы қажет.
--	--

мозговыми травмами. Оценка функционального состояния при сотрясении, ушибах, сдавлении головного мозга. Разбор историй болезней. Принципы лечения больных с черепно-мозговыми травмами. Подготовка больных к эхоэнцефалографии, компьютерной и магнитоядерной томографии. Осуществление дифференцированного ухода за больными.

Тема 9 Опухоли головного мозга. Клиника, основные принципы обследования, лечения и ухода. Опухолеподобные заболевания головного мозга.

Сущность заболеваний, классификация опухолей головного мозга. Клинические проявления: общемозговые, очаговые симптомы и симптомы смещения. Дополнительные методы исследования, принципы лечения, доврачебная помощь при неотложных состояниях.

Практическое занятие: Работа в нейрохирургическом отделении стационара. Курация пациентов, сбор жалоб, анамнеза заболевания. Исследование неврологического статуса у больных с опухолями головного мозга. Оценка функционального состояния. Разбор историй болезней. Основные принципы лечения больных. Доврачебная помощь при неотложных состояниях. Подготовка больного к эхоэнцефалографии, компьютерной и магнитоядерной томографии. Осуществление дифференцированного ухода за больными. Соблюдение принципов медицинской этики и деонтологии.

Тема 10 Острые нарушения мозгового кровообращения. Преходящие нарушения мозгового кровообращения. Геморрагический инсульт, ишемический инсульт, клиника. Неотложная помощь при нарушениях мозгового кровообращения. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Причины, вызывающие нарушения мозгового кровообращения. Частота, предрасполагающие факторы, классификация, патогенез, диагностика. Клиника преходящего нарушения мозгового кровообращения. Лечение. Тактика неотложной помощи. Профилактика. Геморрагический, ишемический инсульты: этиопатогенез, клиника, диагностика. Неотложная помощь при инсультах. Особенности ухода за пациентами. Методика подготовки больных к дополнительным методам исследования. Особенности ухода при церебральной коме. Предупреждение пролежней и застойной пневмонии. Предупреждение контрактур у больных с парализованными конечностями.

Практическое занятие: Курация больных с нарушениями мозгового кровообращения. Транспортировка больных на каталке. Оказание первой помощи при инсультах. Исследование высших корковых функций, рефлекторно-двигательной сферы, чувствительности. Оценка функционального, нервно-психического и социального статуса больного. Подготовка больного к спинномозговой пункции, участие при спинномозговой пункции, подготовка больного к дополнительным методам исследования. Особенности дифференцированного ухода за больными с параличами и нарушением речи. Профилактика пролежней, застойной пневмонии, мышечных контрактур.

Тема 11. Наследственно-дегенеративные заболевания нервной системы и нервно-мышечного аппарата. Основные принципы обследования, лечения.

Общие представления о частоте, этиологии, клинических проявлениях наследственных заболеваний нервной системы. Миастения. Миопатия. Миотония. Клиника. Основные принципы обследования, лечения и ухода за пациентами.

Тема 6. Инфекционные заболевания нервной системы. Менингиты, энцефалиты. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Этиология, патогенез, классификация инфекционных заболеваний нервной системы. Первичные, вторичные менингиты. Менингококковый цереброспинальный менингит. Клиника. Состав ликвора при менингитах. Диагностические методы исследования (спинномозговая пункция, анализ спинномозговой жидкости) и подготовка больных к ним. Лечение, профилактика заболеваний. Основные принципы ухода за пациентами. Клещевой энцефалит. Полиомиелит. Клинические проявления, диагностика, лечение, показания к применению вакцин и сывороток. Основные принципы лечения и ухода за больными.

Практическое занятие: Работа в инфекционном отделении ЛПУ. Демонстрация пациентов с менингитами, энцефалитами, полиомиелитом. Выявление жалоб, анамнеза болезни, анамнеза жизни. Исследование неврологического статуса, выявление ведущих клинических симптомов: ригидность затылочных мышц, явления интоксикации, симптомы раздражения коры и оболочек мозга, симптом «висающей головы». Разбор историй болезней. Подготовка больного к люмбальной пункции, интерпретация результатов (анализ состава ликвора в норме и при патологии). Осуществление дифференцированного ухода за больными.

Тема 7. Заболевания вегетативной нервной системы. Мигрень, вегетососудистая дистония. Болезнь Рейно. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Этиология, классификация, клинические проявления заболеваний вегетативной нервной системы: мигрень, синдром сосудистой дистонии, вегетативные кризы. Основные принципы диагностики, лечения и ухода за пациентами. Купирование криза при мигрени. Профилактика. Особенности ухода за больными.

Практическое занятие: Работа в стационаре. Демонстрация больных, сбор жалоб и анамнеза больного. Исследование неврологического статуса, выявление ведущих клинических симптомов. Разбор историй болезней, составление плана обследования и лечения пациентов с заболеваниями вегетативной нервной системы. Участие в проведении вегетативных проб, интерпретация их результатов. Доврачебная помощь при приступе мигрени, вегетативных кризах. Участие в лечебных мероприятиях. Осуществление дифференцированного ухода за больными с заболеваниями вегетативной нервной системы.

Тема 8. Травмы центральной нервной системы. Закрытые и открытые травмы головного мозга: сотрясение головного мозга, ушиб головного мозга, сдавление головного мозга. Клиника. Диагностика. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Закрытые и открытые черепно-мозговые травмы: сотрясение головного мозга, ушиб головного мозга, сдавление головного мозга. Патогенез, клиника, лечение, оказание первой помощи. Травмы спинного мозга, клиника. Основные принципы обследования, ухода и лечения.

Практическое занятие: Работа в нейротравматологическом отделении стационара. Исследование неврологического статуса у больных с различными черепно-

3 «Неврология» пәнінің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқу нысанындағы оқыту уақытының көлемі (сағ)			
	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	1 тақырып Невропатологияға кіріспе	1	1	-
2	2 тақырып Орталық және перифериялық нерв жүйесінің функциональды анатомиясы мен физиологиясы	1	1	-
3	3 тақырып Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық көріністері	2	1	1
4	4 тақырып Неврологиялық науқастарды тексеру әдістері. Неврологиядағы диагностика жүргізудің қазіргі заманға сай тәсілдері	2	1	1
5	5 тақырып Перифериялық нерв жүйесінің аурулары. Невриттер, невралгиялар, остеохондроздар. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	3	2	1
6	6 тақырып Нерв жүйесінің жұқпалы аурулары. Менингиттер, энцефалиттер. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	2	1	1
7	7 тақырып Вегетативті нерв жүйесінің аурулары. Бас сақинасы, вегетативті тамыр дистониясы. Рейно ауруы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	3	2	1
8	8 тақырып Орталық нерв жүйесінің жарақаттары. Мидың ашық және жабық жарақаттары: мидың шайқалуы, мидың қысылуы. Клиникасы. Диагностикасы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	3	2	1
9	9 тақырып Ми ісіктері. Клиникасы, тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері. Мидың ісік тәріздес аурулары	2	1	1

10	10 тақырып Ми қанайналымының жіті бұзылыстары. Ми қанайналымының өткінші бұзылыстары. Геморрагиялық, ишемиялық инсульттер, клиникасы. Ми қанайналымының бұзылуы кезінде шұғыл көмек көрсету жолдары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	3	2	1
11	11 тақырып Нерв жүйесінің және нерв-бұлшықетті аппараттың тұқым қуалаушылық-дегенеративтік аурулары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	1	1	-
12	12 тақырып Жаңа туылған нәрестелердің нерв жүйесі аурулары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	1	1	-
13	13 тақырып Эпилепсия тектес синдромдар. Паркинсон ауруы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері	2	1	1
14	14 тақырып Нерв жүйесі дамуының ақаулары. Гидроцефалия: жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Микроцефалия. Балалардың церебральдық сал ауруы. Клиникасы, диагностикасы, емі. Күтім жасау ерекшеліктері	2	2	-
15	15 тақырып Нерв ауруларының клиникасында кездесетін шұғыл жағдайлар. Дәрігерге дейін көмек көрсету	1	1	-
	Сынақ	1	-	1
	Барлығы:	30	20	10

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 тақырып Невропатологияға кіріспе

Клиникалық неврология – неврологиялық ғылымның бір бөлігі. Неврология тарихы. Неврологияның медицинада мамандық ретінде танылуы. Қазақстандағы көрнекті невропатологтар, олардың неврология ғылымына қосқан үлестері, нерв жүйесінің аурулары, олардың таралуы мен әлеуметтік маңыздылығы. Жалпы және жеке неврология.

2 тақырып Орталық және перифериялық нерв жүйесінің функционалды анатомиясы мен физиологиясы

Орталық, вегетативтік перифериялық нерв жүйесінің құрылымы мен қызметі, нерв жасушасы, синапстар, нейрондар арқылы қозудың берілуі. Анализаторлар және

нарушений – центральный и периферический параличи, понятие о моно-, геми-, пара-, тетра- парезах и параличах. Характеристика нарушений чувствительности. Вегетативные расстройства (нарушение трофики, терморегуляции, обменных процессов, тонуса сосудов). Нарушения высших мозговых функций: афазия (моторная, сенсорная, амнестическая), апраксия, агнозия. Нарушения познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройство восприятия, расстройства мышления).

Практическое занятие: Знакомство со спецификой работы в неврологическом отделении лечебно - профилактического учреждения, с ведением медицинской документации. Демонстрация пациентов с двигательными нарушениями, нарушениями чувствительности, вегетативными расстройствами и нарушениями высших мозговых функций. Определение нарушений познавательной деятельности больного, определение функции анализаторов. Разбор историй болезней, интерпретация результатов исследований.

Тема 4 Методика обследования неврологических больных

Субъективный метод обследования: выяснение паспортных данных, сбор жалоб, анамнеза заболевания, анамнеза жизни. Исследования функции черепных нервов, рефлекторно-двигательных функций, чувствительности. Проведение вегетативных проб. Дополнительные методы исследования: лабораторные и инструментальные. Подготовка пациентов. Интерпретация их результатов.

Практическое занятие: Демонстрация пациентов, выявление ведущих жалоб, анамнеза болезни, анамнеза жизни. Исследование неврологического статуса: оценка функции черепных нервов; выявление расстройств произвольных движений; оценка координации движений; определение болевой, температурной, тактильной чувствительности; исследование речи. Участие в подготовке и проведении рентгенологических исследований, люмбальных пункций, ЭЭГ, РЭГ, ЭхоЭГ, доплерографии сосудов, компьютерной томографии. Интерпретация результатов исследований.

Тема 5 Заболевания периферической нервной системы. Невриты, невралгии, остеохондроз. Основные принципы обследования, лечения, ухода.

Нейропатия лицевого нерва: этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение, уход, профилактика. Невралгия тройничного нерва: этиопатогенез, клиника, диагностика, лечение, профилактика. Этиология, патогенез, неврологические проявления остеохондроза позвоночника на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях. Основные принципы обследования, лечения и ухода.

Практическое занятие: Демонстрация пациентов с невритами лицевого нерва, невралгией тройничного нерва, с заболеваниями позвоночника. Исследование неврологического статуса, выявление ведущих клинических симптомов. Определение болевых точек и симптомов натяжения при остеохондрозе. Транспортировка больных. Подготовка постели со щитом. Разбор историй болезней, планирование обследования и составление схемы лечения пациентов с данными заболеваниями. Участие в дополнительных методах исследования. Осуществление дифференцированного ухода за больными.

10	Тема 10 Острые нарушения мозгового кровообращения. Преходящие нарушения мозгового кровообращения. Геморрагический, ишемический инсульты, клиника. Тактика неотложной помощи при нарушениях мозгового кровообращения. Основные принципы обследования, лечения и ухода	3	2	1
11	Тема 11 Наследственно-дегенеративные заболевания нервной системы и нервно-мышечного аппарата. Основные принципы обследования, лечения и ухода	1	1	-
12	Тема 12 Болезни нервной системы новорожденных. Основные принципы обследования, лечения и ухода	1	1	-
13	Тема 13 Эпилептиформные синдромы. Болезнь Паркинсона. Основные принципы обследования, лечения и ухода	2	1	1
14	Тема 14 Пороки развития нервной системы. Гидроцефалия: классификация, клиника, диагностика, лечение. Микроцефалия. Детский церебральный паралич. Клиника, диагностика, лечение. Особенности ухода	2	2	-
15	Тема 15 Неотложные состояния в клинике нервных болезней. Доврачебная помощь	1	1	-
	Зачет	1	-	1
	Всего по дисциплине:	30	20	10

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Тема 1 Введение в невропатологию

Клиническая неврология – часть нейронаук. История неврологии. Становление неврологии как медицинской специальности. Видные невропатологи Казахстана, их вклад в становление неврологической науки. Болезни нервной системы, их распространенность и социальная значимость. Общая и частная неврология.

Тема 2 Функциональная анатомия и физиология центральной и периферической нервной системы

Строение и функции центральной, периферической, вегетативной нервной системы, нервная клетка, синапсы, передача возбуждения по нейрону. Анализаторы и их функции. Сегментарно-рефлекторная функция спинного мозга. Функции головного и спинного мозга.

Тема 3 Клинические проявления основных неврологических синдромов

Понятие о симптомах и синдромах в неврологии. Характеристика двигательных

олардың қызметтері. Жұлынның сегментарлы – рефлекторлық қызметі. Ми мен жұлынның қызметі.

3 тақырып Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық көріністері

Неврологиядағы синдромдар мен симптомдарға түсініктеме. Тірек – қимыл жүйесінің бұзылыстарына сипаттама – орталық және перифериялық салдану, моно-, геми-, пара-, тетрапарездер және сал аурулары туралы түсінік. Сезімталдылық қызметінің бұзылуына сипаттама. Вегетативтік бұзылыстар (трофиканың, терморегуляцияның, зат алмасудың, тамырлар тонусының бұзылуы). Жоғары ми қызметінің бұзылуы: афазия (моторлық, сенсорлық, амнезиялық), апраксия, агнозия. Науқастың танымдылық қабілетінің бұзылуы (сезгіштік қабілетінің бұзылуы, қабылдау, ойлау қабілетінің бұзылуы).

Практикалық сабақтар: Неврология бөлімшесінің, емдеу-алдын алу мекемелері жұмысының ерекшеліктермен және медициналық құжаттамаларды жүргізумен танысу. Тірек–қимыл жүйесінің бұзылуы, сезімталдылық қасиеттердің бұзылуы, жоғары ми қызметінің және вегетативтік бұзылуы бар науқастарды демонстрациялау. Науқастың танымдылық қабілетінің бұзылуын, анализатордың қызметін анықтау. Сызқатнамаға және зерттеу нәтижелеріне интерпретация жүргізуді талқылау.

4 тақырып Неврологиялық науқастарды тексеру әдістері. Неврологиядағы диагностика жүргізудің қазіргі заманға сай тәсілдері

Тексерудің субъективтік тәсілі: төлқұжат мәліметтерін анықтау, шағымдарын, ауру анамнезін жинау, өмірбаянын сұрастыру. Бассүйек нервінің, рефлекторлық тірек-қимыл қозғалысының, сезімталдылық қызметтерін зерттеу. Вегетативтік сынама жүргізу. Қосымша зерттеу әдістері: зертханалық және аспаппен. Науқасты даярлау. Зерттеу нәтижелерін интерпретациялау.

Практикалық сабақ: Науқастарды қарау, негізгі шағымдарын, ауру анамнезін жинау, өмірбаянын анықтау. Неврологиялық статусты зерттеу: бассүйек нервтерінің қызметін бағалау, тірек-қимыл қызметінің бұзылуын анықтау, қимылдың үйлесіміне баға беру; ауырсынуды, ыстықты, сезімталдылықты, сөйлеу қабілетін зерттеу.

Рентгенологиялық зерттеу, люмбалды пункция, ЭЭГ, РЭГ, ЭХОЭГ, тамырлардың доплерографиясы, компьютерлік томография жүргізуге дайындау және өткізу жұмыстарына қатысу. Зерттеу нәтижелерін интерпретациялау.

5 тақырып Перифериялық нерв жүйесінің аурулары. Невриттер, невралгиялар, остеохондроз. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Бет нервінің нейропатиясы: этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу, күтім жасау, алдын алу.

Үштармақты нервтің невралгиясы: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емдеу, алдын алу. Омыртканың мойын, кеуде, бел–сегізкөз бөліміндегі остеохондроздардың этиологиясы, патогенезі, неврологиялық белгілері. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ: Бет нервінің невритімен, үштармақты нервтің невралгиясымен, омыртқа жотасының ауруларымен ауыратын науқастарды қарау. Неврологиялық статусты зерттеу, негізгі клиникалық симптомдарды анықтау. Остеохондроз кезіндегі тартылу симптомдары мен ауырсыну нүктесін анықтау. Науқасты тасы-

малдау. Науқастың төсек-орнын әзірлеу. Осы аурулармен ауыратын науқастардың сырқатнамасын талқылау, тексеруді жоспарлау және емдеу сызбанұсқасын құру. Қосымша зерттеу тәсілдерін қолдану. Науқасқа тиімді күтім жасауды жүзеге асыру.

6 тақырып Нерв жүйесінің жұқпалы аурулары. Менингиттер, энцефалиттер. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Нерв жүйесінің жұқпалы ауруларының этиологиясы, патогенезі, жіктелуі. Ілкі және салдарлық менингиттер. Менингококкты цереброспинальды менингит. Клиникасы. Менингит кезінде ликвордың құрамы. Зерттеудің диагностикалық әдістері (жұлын пункциясы, жұлын сұйықтығынан анализ алу) және науқасты оларға дайындау. Ауруды емдеу, алдын-алу. Науқасқа күтім жасаудың негізгі принциптері. Кене энцефалит. Полиомиелит. Клиникалық көрінісі, диагностикасы, емдеу, вакцина және сарысу қолдану көрсетімдері. Науқасты емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ: ЕПМ жұқпалы аурулар бөлімшесінде жұмыс істеу. Менингит, энцефалит, полиомиелит ауруларымен ауыратын науқастарды қарау. Шағымдарын, ауру анамнезін жинау, өмірбаянын сұрастыру. Неврологиялық статусын зерттеу, негізгі клиникалық симптомдарды анықтау: шүйде бұлшықетінің тартылуы, интоксикация белгілері, ми қыртысы мен қабығының тітіркенуі, симптомдары, «бастың салбырауы» симптомы. Сырқатнаманы талқылау. Науқасты люмбальды пункция жасауға дайындау, нәтижесін интерпретациялау (қалыпты және патологиялық жағдайда ликвордың құрамын талдау). Науқасқа тиімді күтім жасауды жүзеге асыру.

7 тақырып Вегетативті нерв жүйесінің аурулары. Бас сақинасы, вегетативті тамыр дистониясы. Рейно ауруы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Вегетативті нерв жүйесі ауруларының этиологиясы, жіктелуі, клиникалық көрінісі: бас сақинасы, қан –тамыр дистониясы, вегетативтік криз. Диагностиканың, науқасты емдеудің, оған күтім жасаудың негізгі принциптері. Бас сақинасы кезінде кризді тоқтату. Алдын алу. Науқасқа күтім жасаудың ерекшеліктері.

Практикалық сабақ: Ауруханада жұмыс істеу. Науқасты қарау, шағымдарын, науқас анамнезін жинау. Неврологиялық статусын зерттеу, негізгі клиникалық симптомдарды анықтау. Сырқатнаманы талқылау, вегетативті нерв жүйесі ауруымен ауыратын науқастарға зерттеу және емдеу жоспарларын құру. Вегетативтік сынама өткізуге қатысу, олардың нәтижесін интерпретациялау. Вегетативті криз, бас сақинасы ұстамасы кезінде дәрігерге дейінгі көмек көрсету. Емдеу шараларына қатысу. Вегетативті нерв жүйесі ауруларымен ауыратын науқасқа тиімді күтім жасауды жүзеге асыру.

8 тақырып Орталық нерв жүйесінің жарақаттары. Мидың ашық және жабық жарақаттары: мидың шайқалуы, мидың қысылуы. Клиникасы. Диагностикасы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Мидың ашық және жабық жарақаттары: мидың шайқалуы, мидың зақымдалуы, мидың қысылуы. Патогенезі, клиникасы, емі, алғашқы жәрдем көрсету. Жұлын жарақаты, клиникасы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері.

3 Тематический план и содержание дисциплины «Неврология»

3.1 Тематический план дисциплины

№	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	2	3	4	5
1	Тема 1 Введение в невропатологию	1	1	-
2	Тема 2 Функциональная анатомия и физиология центральной и периферической нервной системы	1	1	-
3	Тема 3 Клинические проявления основных неврологических синдромов	2	1	1
4	Тема 4 Методика обследования неврологических больных. Современные методы диагностики в неврологии	2	1	1
5	Тема 5 Заболевания периферической нервной системы. Невриты, невралгии, остеохондроз. Основные принципы обследования, лечения и ухода	3	2	1
6	Тема 6 Инфекционные заболевания нервной системы. Менингиты, энцефалиты. Основные принципы обследования, лечения и ухода	2	1	1
7	Тема 7 Заболевания вегетативной нервной системы. Мигрень, вегетососудистая дистония. Болезнь Рейно. Основные принципы обследования, лечения и ухода	3	2	1
8	Тема 8 Травмы центральной нервной системы. Закрытые и открытые травмы головного мозга: сотрясение, сдавление головного мозга. Клиника. Диагностика. Основные принципы обследования, лечения и ухода	3	2	1
9	Тема 9 Опухоли головного мозга. Клиника, основные принципы обследования, лечения и ухода. Опухолеподобные заболевания головного мозга	2	1	1

ПК 5. Владеть методикой обследования неврологических пациентов на современном этапе; ПК 6. Уметь оказывать квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению при заболеваниях нервной системы; ПК 7. Уметь оказывать доврачебную медицинскую помощь при неотложных состояниях; ПК 8. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, проводить мероприятия по профилактике и борьбе с табакокурением, наркоманией, употреблением алкоголя; Специальными: СК 1. Знать специфику лечебно-охранительного режима в ЛПУ; СК 2. Обеспечить инфекционную безопасность пациентов; СК 3. Знать охрану здоровья матери и ребенка, методы исследования беременных и гинекологических больных; СК 4. Знать принципы и задачи планирования семьи, методы контрацепции; СК 5. Владеть методикой объективного обследования неврологических больных; СК 6. Уметь подготовить пациента к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования; СК 7. Проводить забор материала, обеспечить хранение и доставку лабораторных материалов для бактериологического исследования; СК 8. Владеть оформлением всех видов документов при неврологических заболеваниях (историй болезней, направлений в лабораторию); СК 9. Осуществлять профилактику основных неврологических заболеваний.	шений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушений высших мозговых функций; - определять нарушения познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройства восприятия, расстройства мышления); - осуществлять дифференцированный уход за больными в неврологическом отделении при различных заболеваниях периферической и вегетативной нервной системы; - владеет методикой исследования в неврологической практике при различных заболеваниях нервной системы; - владеет навыками подготовки больного к рентгенологическому исследованию пояснично-крестцового отдела позвоночника; - проводить профилактику застойной пневмонии, пролежней, тромбозов, мышечных контрактур у больных с инсультами; - проводить реабилитационные мероприятия у пациентов с центральными и периферическими параличами по восстановлению различных функций организма; - обучать пациентов и членов его семьи навыкам самоухода и взаимопомощи.
--	---

Практикалық сабақтар: Ауруханадағы нейротравма бөлімшесінде жұмыс істеу. Мидың әртүрлі жарақаттары бар науқастардың неврологиялық статусын зерттеу. Мидың шайқалуы, зақымдалуы, қысылуы кезінде функциональдық жағдайын бағалау. Сырқатнаманы талқылау. Ми жарақатын алған науқастарды емдеу принциптері. Науқастарды эхоэнцефалография, компьютерлік және магнит ядролық томографияға әзірлеу. Науқасқа тиімді күтім жасауды жүзеге асыру.

9 тақырып Ми ісіктері. Клиникасы, тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері. Мидың ісік тәріздес аурулары

Аурудың маңыздылығы, ми ісігінің жіктелуі. Клиникалық белгілері: жалпы ми және ошақты симптомдары, ауытқу симптомы. Қосымша зерттеу тәсілдері, емдеу принциптері, шұғыл жағдайларда дәрігерге дейінгі көмек көрсету.

Практикалық сабақ: Ауруханадағы нейрохирургия бөлімшесінде жұмыс істеу. Науқасты қарау, шағымдарын, ауру анамнезін жинау. Ми ісігі ауруымен ауыратын науқастардың неврологиялық статусын зерттеу. Функциональдық жағдайын бағалау. Сырқатнаманы талқылау. Науқасты емдеудің негізгі принциптері. Шұғыл жағдайларда дәрігерге дейінгі көмек көрсету. Науқасты эхоэнцефалографияға, компьютерлік және магнитті ядролық томографияға әзірлеу. Науқасқа тиімді күтім жасау, медициналық этика мен деонтология қағидаларын сақтау.

10 тақырып Ми қанайналымының жіті бұзылыстары. Ми қанайналымының өткініші бұзылыстары. Геморрагиялық, ишемиялық инсульттер, клиникасы. Ми қан айналымының бұзылуы кезінде шұғыл көмек көрсету жолдары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Ми қанайналымының бұзылу себептері. Жиілігі, бейімдеуші факторлар, жіктелуі, патогенезі, диагностикасы. Ми қанайналымының өткініші бұзылыстарының клиникасы. Емдеу. Шұғыл көмек көрсету тәсілі. Алдын алу. Геморрагиялық, ишемиялық инсульттер: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы. Инсульт кезінде шұғыл көмек көрсету. Науқасқа күтім жасау ерекшеліктері. Науқасты қосымша зерттеу тәсілдеріне дайындау әдістері. Церебральдық кома кезінде күтім жасау ерекшеліктері. Жауыржараның, іркілмелі пневмонияның алдын алу. Аяқ – қолы сал болған науқастарда контрактура дамуының алдын алу.

Практикалық сабақ: Ми қанайналымының бұзылысымен ауыратын науқастарды қарау. Науқастарды қоларбамен тасымалдау. Инсульт кезінде алғашқы көмек көрсету. Жоғары ми қыртысы қызметін, рефлекторлы тірек-қимыл бөлігін және сезімталдылықты зерттеу. Науқастың функционалдық, нерв-психикалық және әлеуметтік статусын бағалау. Науқасты жұлын пункциясына әзірлеу, жұлын пункциясын жүргізуге қатысу, науқасты зерттеудің қосымша әдістеріне дайындау. Сал болған және сөйлеу қабілеті бұзылған науқастарға тиімді күтім жасау ерекшеліктері. Жауыржаралардың, іркілмелі пневмонияның, бұлшықетті контрактуралардың алдын алу.

11 тақырып Нерв жүйесінің және нерв-бұлшықетті аппараттың тұқымқуалаушылық-дегенеративтік аурулары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Нерв жүйесінің тұқым қуалайтын ауруларының жиілігі, этиологиясы, клиникалық

белгілері туралы жалпы түсінік. Миастения. Миопатия. Миотония. Клиникасы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері.

12 тақырып Жаңа туылған нәрестелердің нерв жүйесі аурулары. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Перинатальды кезеңде ОНЖ зақымдалу себептері, патогенезі, негізгі клиникалық белгілері. Алғашқы көмек көрсету. ОНЖ патологиясымен ауыратын балаларды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.

13 тақырып Эпилепсия тектес синдромдар. Паркинсон ауруы. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері

Эпилепсия тектес синдромдар, этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, үлкен және кіші қояншық ұстамасының клиникалық белгілері. Диагностикасы. Эпилепсиялық статус. Қояншық ұстамасы кезінде көрсететін шұғыл көмек көрсету. Науқасты емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері. Паркинсон ауруы және акинетика-ригидтік синдром. Этиопатогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы, алғашқы көмек көрсету. Науқасты емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ: Эпилепсиямен, Паркинсон ауруымен ауыратын науқастарды қарау. Негізгі шағымдарын, ауру анамнезін, өмірбаянын жинау, Паркинсон ауруы мен эпилепсиямен ауыратын науқастардың психикалық ауытқуларын анықтау. Эпилепсия тектес синдром, сіңір тартылудың клиникалық сипаттамасы. Қояншық ұстамасы кезінде дәрігерге дейінгі көмек көрсету шаралары. Сырқатнаманы талқылау, эпилепсияны емдеудің негізгі принциптері. ЭЭГ, РЭГ, ЭхоЭГ, тамыр доплерографиясы, компьютерлік томографияны жүргізуге науқасты әзірлеу және өткізу жұмыстарына қатысу. Зерттеу нәтижесін интерпретациялау. Науқасқа тиімді күтім жасау. Медициналық этика мен деонтология принциптерін сақтау.

14 тақырып Нерв жүйесі дамуының ақаулары. Гидроцефалия: жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емі. Микроцефалия. Балалардың церебральдық сал ауруы. Клиникасы, диагностикасы, емі. Күтім жасау ерекшеліктері

Гидроцефалияның кездесу жиілігі, жіктемесі, клиникалық көрінісі туралы түсінік. Зерттеу әдістері. Алғашқы көмек көрсету. Науқасты емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері. Микроцефалия: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы емдеу және күтім жасау. Балалардың церебральды сал ауруының жіктемесі, клиникалық белгілері, диагностикалау әдістері, емдеу және күтім жасау принциптері. ОНЖ ақауының дамуы және алдын алу.

15 тақырып Нерв аурулары клиникасында кездесетін шұғыл жағдайлар. Дәрігерге дейінгі көмек көрсету

Ми қанайналымының жіті бұзылыстары, гипертониялық церебральды криз және инсульттер, клиникасы, ағымы, асқынулары. Науқастың функционалды жағдайына баға беру. Нерв жүйесі аурулары клиникасында кездесетін шұғыл жағдайлардың саралау диагностикасы. Дәрігерге дейінгі көмек көрсетудің принциптері. Науқасты бақылау және оған күтім жасау ерекшеліктері.

Практикалық сабақ: Ми қанайналымының бұзылыстарымен, церебральды кризбен, инсультпен ауыратын науқастарды қарау. Науқастарды қоларбамен тасымалдау. Шұғыл жағдайларда алғашқы көмек көрсету. Неврологиялық статусын зерттеу.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Знать действующие приказы, инструкции, постановления МЗ РК, соответствующие профилю дисциплины; БК 2. Соблюдать технику безопасности на рабочем месте; БК 3. Соблюдать этические принципы общения с пациентами; БК 4. Знать особенности организации медицинской помощи населению при неврологических заболеваниях; БК 5. Знать этиологию, патогенез, классификацию, клинические проявления, осложнения и исход заболеваний нервной системы; БК 6. Знать методику обследования неврологических пациентов на современном этапе; БК 7. Знать показания к госпитализации неврологических пациентов; БК 8. Знать основные принципы лечения и профилактику нервных болезней; БК 9. Знать особенности ухода за неврологическими пациентами; БК 10. Знать тактику доврачебной помощи при неотложных состояниях в неврологической клинике; Профессиональными: ПК 1. Знать специфику работы психоневрологических учреждений; ПК 2. Знать санитарно-эпидемический режим в лечебно-профилактических учреждениях; ПК 3. Уметь выявлять клинические симптомы и синдромы, характерные для заболеваний нервной системы; ПК 4. Проводить дифференциальную диагностику заболеваний нервной системы;	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - определение высших корковых функций; - сегментарно-рефлекторные функции спинного мозга; - определения функции анализаторов; - клинику при явлениях остеохондроза на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях; - этиопатогенез и клинические проявления нейропатии лицевого нерва; - клинические проявления травм ЦНС; - общемозговые и очаговые симптомы; - клинических проявлениях вегетососудистой дистонии, мигрени; - клинических проявлениях болезни Рейно; - проявления вегетативных кризов; - этиопатогенез и клинические проявления при менингококковой инфекции; - наследственно-дегенеративных заболеваниях, а также о методах профилактики наследственных заболеваний; - классификацию острого нарушения мозгового кровообращения (ОНМК); - этиопатогенез, механизм развития и клинические формы инсультов; - методику исследования при остром нарушении мозгового кровообращения; умеет: - проводить исследования неврологического статуса двигательных нару

1 Пояснительная записка

В связи с внедрением нового Государственного общеобязательного стандарта образования (далее - ГОСО) по специальности 0301000 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер» и 0301023 - «Акушер (ка)», возникла необходимость в создании новой типовой учебной программы обучения по предмету «Неврология». Болезни нервной системы вследствие их широкой распространенности занимают одно из ведущих мест в клинической медицине. Преподавание дисциплины «Неврология» имеет важное значение в подготовке среднего медицинского работника, так как фельдшер должен уметь распознавать основные неврологические и психопатологические синдромы, оказывать помощь при неотложных состояниях, осуществлять транспортировку его в лечебное учреждение.

Основными задачами обучения являются:

- формирование знаний и умений, обеспечивающих раннюю диагностику неврологических болезней и их адекватное лечение;
- распознавание нервно-психических расстройств, возникающих у больных с различными заболеваниями;
- профессиональное выполнение лечебно - профилактических мероприятий;
- организация дифференцированного ухода за пациентами;
- ведение медицинской документации.

Изучение дисциплины для специальности «Лечебное дело» необходимо, так как фельдшер является сознательным и активным помощником врача, участвующим в лечебных мероприятиях. Особое внимание в процессе обучения должно быть уделено вопросам деонтологии и медицинской этики.

В соответствии с ГОСО по специальности «Лечебное дело» на преподавание предмета выделяется 30 часов общего объема учебного времени, из них:

- на теоретические занятия – 20 часов;
- на практические занятия – 10 часов.

Данная типовая учебная программа предусматривает интеграцию с следующими дисциплинами: анатомия, физиология, биохимия, патологическая физиология, фармакология, основы сестринского дела, внутренние болезни, детские болезни, хирургия.

Изучение предмета предусматривает проведение теоретических, практических и индивидуальных занятий по расписанию учебного заведения. Обучение проводится в учебных кабинетах, кабинетах доклинических практик, а также в специализированных лечебно-профилактических учреждениях с использованием различных форм организации учебного процесса, активизирующих познавательную деятельность обучающихся.

В результате обучающиеся приобретают необходимый уровень знаний, овладевают навыками и умениями дифференцированного ухода за больными с различными заболеваниями нервной системы.

Наукастың функционалдық, нерв-психикалық және әлеуметтік статусын бағалау. Зертханалық зерттеу мен аспаппен зерттеу әдістерін дайындау, өткізу жұмыстарына қатысу. Нәтижесін интерпретациялау. Науқасқа күтім жасауды жүзеге асыру. Жауыржараның, ірікілмелі пневмонияның, бұлшықетті контрактураның, тромбоздың алдын алу.

«Неврология» пәні бойынша бақылаудың қытынды түрі - сынақ. Сонымен бірге, білім деңгейін бақылау мақсатында қосымша әртүрлі әдіс-тәсілдер қолданылады. Пән бойынша оқу материалын толық меңгеру үшін компьютерлік тестілерді тапсырады, жағдаяттық есептерді шешеді және неврологиялық науқастарға тиімді күтім жасауды жүзеге асыру үшін практикалық дағдылар мен іскерліктерін тапсырады.

3.3 0301023 - «Акушер» біліктілігі бойынша үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнына толықтырулар

«Неврология» пәні бағдарлама бойынша берілген жоспарға сәйкес толық көлемде оқытылады. Акушерлердің біліктілік сипаттамасын ескере отырып осы пәннің бағдарламасына кішкене толықтырулар енгізу қажеттігі туындап отыр. Жүкті әйелдердегі нерв жүйесінің кейбір аурулары ағымының ерекшелігіне және осы жағдайлардағы акушерлердің іс-әрекетіне назар аудару қажет. Кәсіптік білім беру терең оқытудың нәтижесінде жүзеге асырылады, акушер мамандығын арнайы даярлауға тікелей байланысты.

1. «Орталық және перифериялық нерв жүйесінің функционалды анатомиясы мен физиологиясы».

Жүкті әйелдердің орталық нерв жүйесі мен вегетативтік нерв жүйесі қызметінің ерекшеліктерін және сыртқы ортадағы болып жатқан кез-келген өзгерісті организмнің қабылдауын ескере отырып оқытылады.

2. «Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық белгілері»

Орта буынды медицина қызметкері жүкті әйелдердің неврологиялық аурулары ағымының ерекшеліктерін, емдеу әдістерін анықтай алуы қажет, шұғыл жағдайларда дәрігерге дейінгі көмек көрсете білуі керек.

3. «Неврологиялық науқастарды тексеру әдістері Неврологиядағы диагностиканың жаңа әдістері»

Тексеру әдістерін қолдану акушерлік практиканы есепке ала отырып жүргізіледі. Медицина қызметкерінің жұмысында этикалық және заң тұрғысында келетін көзқарастарға –яғни аспектілерге қажетті тұрғыда көңіл аударылады.

4. Орталық, перифериялық, вегетативтік нерв жүйесінің аурулары, нерв жүйесінің жұқпалы аурулары жүктілік кезіндегі клиникалық белгілері мен асқынуларының ерекшеліктерін ескере отырып оқытылады. Дәрілік заттарды тандау жүктіліктің мерзімі мен құрсақтағы балаға тигізетін әсерін ескере отырып жүргізіледі.

4 Білім беру үрдісін жоспарлауға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Неврология» пәнінің ерекшелігіне байланысты болады. «Фельдшер» біліктілігінің шеңберінде неврологиялық науқастарды тексеру және оларға күтім жасау бойынша білім алушылардың білімін, іскерліктерін және дағдыларын қалыптастыруға бағытталуы керек. Білім алушыларды оқыту олардың базалық, кәсіптік және арнайы білім құзырлығын қалыптастыруға бағытталған.

Оқыту барысында қазіргі оқу-әдістемелік әдебиеттер, жаңа оқулықтар, анықтамалық құралдар, электрондық оқулықтар, мультимедиялы оқу бағдарламалары ұсынылады. Танымдық қасиеттерін қалыптастыру мақсатында білім алушылардың өздік жұмысына көп көңіл бөлінеді.

5 Оқытудың нәтижесін бақылау жоспары

Білімді бақылаудың түрлеріне ағымды, аралық, қорытынды бақылау жұмыстары жатады. Сонымен бірге, бақылаудың әртүрлі әдіс-тәсілдері қолданылады: тестік тапсырмалар, жазбаша жұмыстар, ауызша сұрақ, жағдаяттық есептер және т.б. Осы пән бойынша бақылаудың қорытынды түрі - сынақ болып саналады.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	22
2. Планируемые результаты обучения дисциплины.	23
3. Тематический план и содержание дисциплины	25
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса.	32
5. Контроль планируемого результата обучения	32
6. Литература и средства обучения	33

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. А.Н. Нурбеков - директор КГКП «Медицинский колледж г. Караганды», кандидат медицинских наук;
2. С.Ж. Артыкова - заместитель директора по учебной работе КГКП «Медицинский колледж г. Караганды»;
3. Б.Ш. Куанышева - заведующая сестринским отделением, преподаватель специальных дисциплин КГКП «Медицинский колледж г. Караганды»;
4. К.М. Баймагамбетова – преподаватель дисциплины «Сестринское дело» КГКП «Медицинский колледж г. Караганды».

Эксперты:

1. Омарова Ш.К. - доцент кафедры неврологии РГП на ПХВ «Карагандинский государственный медицинский университет», к.м.н.;
2. Аймагамбетова Б.М. - врач-невропатолог высшей категории областного медицинского центра г. Караганды.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Медицинский колледж г. Караганды».

2 ВВЕДАНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобразовательным стандартом 2010 г. по специальности 0301000 - «Лечебное дело», квалификация: 0301013 - «Фельдшер», Квалификация 0301023 - «Акушер (ка)».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

6 Әдебиеттер мен оқу құралдары**6.1 Негізгі әдебиеттер:**

1. Детская неврология: учебник: в 2-х т. Петрухин А.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – Т.1 – 272с.; Т.2 – 560 с.
2. Нервные и психические болезни. Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2000.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Неврологические симптомы, синдромы и болезни: энциклопедический справочник. Гусев Е.И., Никифоров А.С. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 1184 с.
2. Неврология. Карлов В.А. – М., Медицина, 2002.
3. Неврология. Кайшибаев С.К. 1,2 часть (рус). – Алматы, 2003.
4. Нервные болезни. Яхно Н.Н., Штульман Д.А. 1,2 том. – М., Медицина, 2001.

6.3 Оқу құралдары:

1. Қағаз және электрондық нұсқадағы оқу-әдістемелік құралдар;
2. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
3. Қағаз және электрондық нұсқадағы тестілер;
4. Демонстрацияланған оқулық фильмдер;
5. Кестелер, планшеттер, диаграммалар.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

НЕВРОЛОГИЯ

Специальность: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Квалификация: 0301023 - «Акушер (ка)»

Объем часов - 30

Астана 2010